

तावका इति प्रागप्यसमीक्ष्येत्यन्वयः ॥ १ ॥ वैयघ्रैर्व्याघ्रचर्मचित्रैः ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ कौलूतकाः कुलूतदेशजाः पार्वतीयसमानलक्षणाः ॥ ७ ॥ आजानेयैरिति गुह्यगन्धाः काये ये सुश्लक्षणाः कान्तिनोजितको संजय उवाच तावका हि समीक्ष्येवं वृष्णयन्धककुरुत्तमौ ॥ प्रागत्वरन् जिघांसन्तस्तथैव विजयः परान् ॥ १ ॥ सुवर्णचित्रैर्व्याघ्रैः स्वनवद्भिर्महारथैः ॥ दीपयन्तो दिशः सर्वा ज्वलद्भिरिव पावकैः ॥ २ ॥ रुक्मपुंखैश्च दुष्प्रैः कार्मुकैः पृथिवीपते ॥ कूजद्भिरुलान्नादान्कोपितैस्तुरगैरिव ॥ ३ ॥ भूरिश्रवाः शलः कर्णो वृषसे नोजयद्रथः ॥ रुक्मश्च मद्राजश्च द्रोणिश्च रथिनां वरः ॥ ४ ॥ तेपि बन्त इवाकाशमश्वैरष्टौ महारथाः ॥ व्यराजयन् दशदिशो व्याघ्रैर्महमचन्द्रकैः ॥ ५ ॥ तदंशिताः सुसंरब्ध्यारथैर्मघौघनिःस्वनैः ॥ समावृण्वन् दशदिशः पार्थस्य निशितैः शरैः ॥ ६ ॥ कौलूतका हयाश्चित्रावहन्तस्तान् महारथान् ॥ व्यशो भन्त ददाशीघ्रा दीपयन्तो दिशो दश ॥ ७ ॥ आजानेयैर्महावेगेनानादेशसमुत्थितैः ॥ पार्वतीयैर्नदीजैश्च सैधवैश्च हयोत्तमैः ॥ ८ ॥ कुरुयोधवरा राजस्तव पुत्रं परीप्सवः ॥ धनं जय रथंशीघ्रं सर्वतः समुपाद्रवन् ॥ ९ ॥ ते प्रगृह्य महशं खान्दभुः पुरुषसत्तमाः ॥ पूरयन्तो दिवं राजन् पृथिवीं च ससागरां ॥ १० ॥ तथैव दभ्तुः शंखौवासुदेव धनं जयौ ॥ प्रवरौ सर्वदेवानां सर्वशं खवरौ भुवि ॥ ११ ॥ देवदत्तं च कौतियः पांचजन्यं च केशवः ॥ शब्दस्तु देवदत्तस्य धनं जयसमीरितः ॥ १२ ॥ पृथिवीं चांतरिक्षं च दिशश्चैव समावृणोत् ॥ तथैव पांचजन्योपि वासुदेवसमीरितः ॥ १३ ॥ सर्वशब्दानति क्रम्य पूरयामास रोदसी ॥ तस्मिंस्तथा वर्त्तमाने दारुणे नादसंकुले ॥ १४ ॥ भौरूपां त्रासजनने शूराणां हर्षवर्धने ॥ प्रवादिता सुभेरीषु झझरेष्वानकेषु च ॥ १५ ॥ मृदंगेष्वपि राजेन्द्रवाधमानेष्वनेकशः ॥ महारथाः समाहूता दुर्योधनहितैषिणः ॥ १६ ॥ अमृष्यमाणास्तं शब्दं क्रुद्धाः परमधन्विनः ॥ नानादेश्यामहीपालाः स्वसैन्यपरिरक्षिणः ॥ १७ ॥ अमर्षिता महाशं खान्दभुर्वीरामहारथाः ॥ कृतेप्रतिकरिष्यन्तः केशवस्यार्जुनस्य च ॥ १८ ॥ बभूवतवत्सैन्यं शंखशब्दसमीरितं ॥ उद्दिग्धरथनागाश्च मम स्वस्थमिव वाविभो ॥ १९ ॥ तत्प्रविद्धमिवाकाशं शरैः शंखविनादितं ॥ बभूव भृशमुद्दिग्धं निर्घातैरिव नादितं ॥ २० ॥ सशब्दः सुमहान राजन्दिशः सर्वाव्यनादयत् ॥ त्रासयामास तत्सैन्यं युगांतद्वसंभृतः ॥ २१ ॥ ततो दुर्योधनोऽपौ च राजानस्ते महारथाः ॥ जयद्रथस्य रक्षार्थं पाण्डवं पर्यवारयन् ॥ २२ ॥

धाः सारयुतजितेन्द्रियाः क्षुन्तुं बाह्वितं चापिनोदुःखं जानत्या जानेयानि निर्दिष्टा वाजिनो धीरैः बाहास्तु पार्वतीया बलान्विताः स्निग्धकेशाश्च दृत्तखुरादृढपादामहाजवास्तेति विख्याताः नदीजैर्नदीतीरजैः अश्वाः सकर्णिकाराः कचननदीतीरजाः समुद्दिष्टाः पूर्वार्धेषु दयाः पश्चार्धे चानताः किंचित् ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥